

Grønn Ungdom
Guri Bukola Barka Martins
guri.barka@gronnungdom.no

Reise mv. betalt av NorthConnect: Ulovlig bidrag

Gjennom media ble det kjent at representanter for Grønn Ungdom og to andre ungdomspartier høsten 2019 deltok i en reise til Storbritannia organisert av NorthConnect KS.¹ En av deltagerne var Nora Heyerdahl, sentralstyremedlem og internasjonal kontakt i Grønn Ungdom.

Kostnadene ved reisen er oppgitt til kr. 15.000-20.000 per person. De ble i sin helhet dekket av selskapet, som i sin helhet eies av offentlig eide kraftselskaper; hjemmesidene opplyser blant annet at «47 norske kommuner løfter i flokk når de går inn for byggingen av NorthConnect».²

På denne bakgrunn ba Partilovnemnda i e-post 10. desember 2019 om Grønn Ungdoms kommentarer til blant annet reisedekningens forhold til lovens forbud mot å motta bidrag fra «rettssubjekter under statens eller annen offentlig myndighets kontroll», jf. § 17a nr. 2 a) jf. § 17a nr. 4. Andre spørsmål som ble reist i denne anmodningen, ønsker Partilovnemnda å komme tilbake til i annen sammenheng.

Andre spørsmål som ble reist i denne anmodningen, vil Partilovnemnda komme tilbake til i en annen sammenheng. De følgende bemerkninger begrenser seg derfor til spørsmålet om lovligheten av utgiftsdekningen fra NorthConnect.

I samsvar med dette sendte Nemnda 3. april 2020 særskilt varsel om at den vurderer å treffe vedtak om sanksjon for brudd på forbudet mot å motta bidrag fra «rettssubjekter under statens eller annen offentlig myndighets kontroll». Ungdomspartiet ble invitert til å supplere sine tidligere uttalelser i saken innen 20. april 2020.

Svar fra Grønn Ungdom

I svaret av 8. januar 2020 fra Grønn Ungdom ved generalsekretær Miriam Langmoen heter det blant annet:

«Innrapportering av turer som økonomiske bidrag Grønn Ungdom har ikke rapportert inn NorthConnect-turen eller andre lignende turer i regnskapene våre og heller ikke inkludert dem i

---

¹ Se også <https://northconnect.no/artikler/bruken-av-fossil-energi-er-den-viktigste-grunnen-til-at-jorda-blirvarmere-hvis-vi-skal-kutte-utslippene-og-fase-ut-fossil-energi-med-fornybar-trenger-vikraftkabler>

² <https://northconnect.no/eiere>

våre rutiner for særskilt innrapportering av bidrag over en viss størrelse. Hittil har vi rett og slett ikke vurdert dette som «ytelser» av en type som må innrapporteres. Dette har vært felles praksis blant ungdomspartiene.

Vi tar selvkritikk for at vi ikke på et tidligere tidspunkt har tatt en grundigere vurdering av hvorvidt disse turene må innrapporteres eller ikke, og i stedet har lent oss på tidligere og felles praksis. Vi ber om en tolkning fra nemnda som kan klargjøre hvorvidt disse turene skal rapporteres inn, særlig i tilfeller der alle ungdomspartier med stortingsrepresentasjon inviteres på slike turer på lik linje. Fram til en slik tolkning foreligger vil vi regnskapsføre og rapportere alle turer vi reiser på. [...]

Nemnda ber i brevet om en kommentar fra Grønn Ungdom om reisedekningens forhold til bestemmelsen i partiloven § 17a nr. 2 og 3 om forbud mot bidrag fra «rettssubjekter under statens eller annen offentlig myndighets kontroll», med henvisning til at NorthConnect eies av offentlig eide kraftselskaper.

Nemnda har tidligere avgitt en tolkning av den samme paragrafen, om Arendalsukas finansiering av reisekostnader for ungdomspartier (referanse 2917/2550/347). I tolkningen skriver nemnda: «Formålet bak forbudet er hovedsakelig å forhindre at partier i regjerings- eller flertallsposisjon benytter sin innflytelse til å skaffe egne eller relaterte organisasjoner offentlige midler som andre organisasjoner ikke får glede av».

Nemnda viser i den samme tolkningen til forarbeidet til partiloven (NOU 2004: 25 s. 86-87), som utdyper: «Hensikten [ved et slikt forbud] må være å forhindre at partier i regjeringsposisjon overfører – eller kan mistenkes for å overføre – offentlige midler til egen organisasjon. Det vil si at det siktes til en form for myndighetskontroll som innebærer mulighet til å påvirke eller styre virksomhetens økonomiske disposisjoner i en slik retning [...] Partier i posisjon må utelukkes fra muligheten til å fylle opp sine partikasser med statlige midler utenom det ordinære støttesystemet.»

Grønn Ungdom mener at deltagelse på tverrpolitiske turer sammen med andre ungdomspartier, både i og utenfor posisjon, ikke kan sidestilles med et tilfelle der partier i posisjon «fyller opp sine partikasser med statlige midler».

Å tolke partiloven slik at turer i regi av statlig eide aktører ikke tillates, vil innebære en stor endring i praksis. I likhet med andre ungdomspartier får vi for eksempel taxiregninger dekket av NRK dersom vi inviteres til å delta i debatter hos dem, og vi har blitt invitert til og/eller deltatt på tverrpolitiske turer i regi av ulike statlige aktører, deriblant statlig eide foretak. Vi er også bekymret for om en slik tolkning vil gjøre det umulig å delta i debatter eller lignende organisert av offentlig eide institusjoner, universiteter og så videre, der arrangøren dekker våre reisekostnader ved deltagelse.

Det framstår åpenbart for oss at dette ikke er tilfeller der enkeltpartier i posisjon beriker seg på offentlighetens bekostning, slik loven skal forhindre. Som en organisasjon med begrensede ressurser er deltagelse på slike tverrpolitiske turer, debatter og andre politiske arrangementer svært viktige for at vi skal få tilgang til informasjon om ulike saksfelt og kunne delta i den offentlige meningsbrytingen.»

Grønn Ungdom har ikke benyttet Nemndas varsel av 3. april 2020 som anledning til å supplere sitt svar innen utløpet av svarfristen.

Partilovnemndas syn på saken

Det er «tillatt for alle å gi bidrag til politiske partier og partiledde» (partiloven § 17). Dette omfatter også bidrag fra private. Partiloven nøyer seg med å kreve åpenhet om mottatt støtte. Utgangspunktet er derfor at alle bidrag skal regnskapsføres og at bidrag over en viss verdi skal identifiseres og innrapporteres særskilt.

Partiloven har blant annet som formål «å sikre offentlighetens rett til innsyn og å motvirke korrupsjon og uønskede bindinger ved at det er åpenhet om finansieringen av de politiske partienes virksomhet» (§ 1 nr. 1). Også bidrag i form av reisedekning mv. kan føre til «uønskede bindinger», eller mistanker om slike bindinger. Derfor gjelder kravet om åpenhet mv. ikke bare bidrag i form av penger, men også «verdien av varer, tjenester og andre tilsvarende ytelser som er mottatt vederlagsfritt eller til underpris» (§ 19 nr. 2). Slike naturalytelser kan blant annet ta form av dekning av utgifter til reise og opphold mv., slik som i denne saken. Dette gjelder uten hensyn til om støtten i første omfang gis i form av flybilletter, oppgjør for hotellrom, middagsinvitasjoner mv., eller ved at partiet får slike utgifter refundert i ettertid.

Partiloven gjør visse unntak fra utgangspunktet om rett til å motta bidrag. Ifølge § 17a nr. 2 a) kan politiske partier og partiledde ikke motta bidrag fra «rettssubjekter under statens eller annen offentlig myndighets kontroll». I samsvar med § 19 nr. 2 (se ovenfor), presiserer loven § 17a nr. 3 at «enhver form for støtte» i denne sammenheng skal regnes som bidrag.

Det har vært hevdet at forbudet satt på spissen kunne innebære at det også var forbudt å «ta imot en kopp kaffe» i møte med f.eks. et departement. Departementer, kommuner og fylkeskommuner mv. er imidlertid selv offentlige myndigheter, ikke under slike myndigheters kontroll. Arendalsuka gir et eksempel: I: Så lenge den ikke drives i regi av et rettssubjekt adskilt fra kommunen selv, kan partiene altså motta støtte fra Arendal kommune for å delta der.³

NorthConnect er heleid av tre kommunalt eide kraftselskaper (Lyse, Agder Energi og E-CO Energi) samt det svenske statlige Vattenfall.⁴ At NorthConnect er eid av fire kraftselskaper som igjen er eid av mange forskjellige kommuner (og av en svenske stat) står ikke i veien for at selskapet er «under statens eller annen offentlig myndighets kontroll».

Lovforbudet er imidlertid absolutt. I juridisk forstand vil kontroll med et annet rettssubjekt alltid måtte være indirekte (jf. også NOU 2004:25 s. 87 om styring av egne rettssubjekter gjennom f.eks. flertallsvedtak i en generalforsamling). At kontrollen i dette tilfellet må skje via de kommunale kraftselskapene, er ikke tilstrekkelig til å gjøre unntak.

Partilovnemnda nevner også at forbudet i § 17a nr. 2 a) ikke bare tar sikte å hindre at partier med flertall i vedkommende kommunestyre mv., indirekte fyller sine egne kasser. Det bidrar også til å hindre at en offentlig myndighet kan påvirke partier eller partiledde til å støtte saker som

³ <https://www.partilovnemnda.no/Documents/Partilovnemnda/Vedtak/2018%20-%20Tolkningsuttalelse%20-%20Er%20støtte%20til%20sentrale%20ungdomsorganisasjoners%20deltakelse%20ved%20Arendalsuka%20ulovlig.pdf>

⁴ Siden NorthConnect er registrert i Norge reiser ikke elementet av utenlandsk eierskap noe problem i relasjon til forbudet i partiloven § 17a nr. 2 b).

tjener myndigheten selv. Debatten om NorthConnect-saken har ikke minst handlet om hvilken vekt som bør legges på eiernes mulighet til økonomisk vinning dersom kraftkabelen blir realisert. I dette tilfellet bidrar det ytterligere til å understreke eiernes avgjørende rolle for virksomheten at en prosjektorganisasjon som NorthConnect ikke kan generere vesentlige inntekter før kabelen er lagt og i drift («NorthConnect er en planlagt kraftkabel for utveksling av fornybar kraft mellom Norge og Skottland»⁵).

Om en myndighet ønsker å støtte politiske partier utenom de etablerte støtteordningene, må det altså skje gjennom en åpen prosess og på grunnlag av vedtak i kommunestyret el. Dette stemmer med lovens forarbeider: NOU 2004:25 Penger teller, men stemmer avgjør – Om partifinansiering, åpenhet ... påpeker at forbudet

«er tatt inn etter mønster fra Europarådsrekommendasjon (2003)4 art. 5c. Det fremgår ikke presist av bestemmelsen hvilke rettssubjekter som omfattes. Siden formålet er å hindre korrupsjonsliknende adferd og tilflyt av offentlige midler til enkeltpartier utenom den alminnelig støtteordningen, antas det ikke å være grunn til å gi bestemmelsen noen særlig snever fortolkning» (s. 156).

Grønn Ungdom legger stor vekt på betydningen av å kunne motta f.eks. refusjon av taxiutlegg til og fra debatter i NRK. I NorthConnect-saken er utgiftsdekningen imidlertid av en slik størrelse at det ikke er nødvendig å drøfte slike grensespørsmål nærmere.

Støtten må kunne regnes som bidrag til partiet eller partiledet, ikke som personlig gave uten sammenheng med deltakernes posisjon i partiet. Grønn Ungdom har ikke hevdet at reisestøtten ble gitt til Nora Heyerdahl uavhengig av henn

es posisjon som sentralstyremedlem og internasjonal kontakt i Grønn Ungdom. Partilovnemnda ser heller ikke at NorthConnect-saken av andre grunner gjør det nødvendig å drøfte grensedragningen på dette punkt nærmere.

Partilovnemnda legger etter dette til grunn at Grønn Ungdom ikke lovlig kunne motta bidrag fra NorthConnect.

Dermed representerer forholdet også et brudd på partiloven § 17a nr. 5, som bestemmer at «Alle politiske partier og partiledde plikter å innberette ethvert bidrag etter denne paragraf som ikke er tilbakebetalt til giver eller overført til statskassen innen fristen i fjerde ledd».

Ifølge partiloven § 17a nr. 4 skal ulovlige bidrag «tilbakebetales til giver innen fire uker etter at de er mottatt. Bidrag som ikke kan tilbakebetales til giver, skal overføres til statskassen innen samme frist.» Den opprinnelige tidsfristen er for lengst utløpt. Nemnda legger derfor til grunn at den må anvendes tilsvarende med vedtakets dato som startdato.

---

⁵ <https://northconnect.no/hva>

På denne bakgrunn treffer Partilovnemnda følgende

vedtak:

Innen fire uker fra vedtakets dato betaler Grønn Ungdom verdien av de mottatte varer, tjenester eller andre tilsvarende ytelser, til NorthConnect eller, om nødvendig, til Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

Dokumentasjon for bidragets verdi og for betalingen sendes Nemnda snarest mulig og senest fire uker etter vedtakets dato.

**

Saken ble drøftet i møte 20. mars 2020. Endelig utkast til vedtak ble sendt på sirkulasjon ved e-post 21. april. 2020 og uttrykkelig akseptert av samtlige medlemmer, jf. partilovforskriften § 7-2 nr. 2.

**

Partilovnemnda minner på ny om at oppdatering av partiets kontaktinformasjon i Partiportalen (www.partiportalen.no) minst en gang årlig og innlevering av økonomirapport innen utløpet av gjeldende frist, vil være tilstrekkelig til å unngå avkortning i senere år.

For Partilovnemnda

Eivind Smith

Leder

Daniel Giske

Sekretariatsleder

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi:

Miljøpartiet De Grønne , Lena Østerhus [lena.osterhus@mdg.no](mailto:lana.osterhus@mdg.no)

Kommunal- og moderniseringsdepartementet postmottak@kmd.dep.no